

**KENNISPUNT
WATER**

Activiteitenrapport 2025

VITO Kennispunt Water Activiteitenrapport 2025

VITO

Boeretang 200

2400 MOL

Belgium

BTW No: BE0244.195.916

vito@vito.be – www.vito.be

IBAN BE34 3751 1173 5490 BBRUBEBB

Inge Genné

Programmamanager water

inge.genne@vito.be

Dirk Halet

Strategisch coördinator

dirk.halet@vito.be

AUTEURS

Inge Genné
Dirk Halet

Charlotte Boeckeaert
Simon De Paepe
Isabelle Delaere
Veerle Depuydt
Maaïke Vandekerckhove

VERSPREIDINGSLIJST

Dit rapport wordt integraal gepubliceerd op de website van VITO Kennispunt Water voor transparante kennisdeling. Zo bieden we de bredere groep van stakeholders inzicht in de werking, acties en resultaten van VITO Kennispunt Water.

INHOUDSTAFEL

Auteurs	1
Verspreidingslijst.....	2
Inhoudstafel	3
1 Inleiding.....	4
2 Innovatiewerking	5
2.1 Capteren bedrijfsnoden en adviesverlening	5
2.1.1 Eerstelijnsadvies – capteren individuele bedrijfsnoden	5
2.1.2 Sectoroverleg – capteren sectornoden.....	7
2.1.3 Opvolging beleidsontwikkeling – capteren systeemdruk	8
2.2 Stimuleren van systeemdenken, samenwerking en innovatie in de watersector....	10
2.2.1 Kennisopbouw systeemaanpak en transitiedenken.....	10
2.2.2 Deelname werkgroepen en netwerken.....	12
2.2.3 Afstemmen innovatieagenda's/roadmaps (VL + EU).....	16
2.3 Coördineren en ondersteunen van innovatieprojecten met hefboomwerking.....	17
2.3.1 Deelname aan innovatieprojecten.....	17
2.3.2 Deelname aan gebruikersgroepen van projecten in 2025	20
3 Kennisdeling en activering.....	21
3.1 (Co)organisatie workshops en events	21
3.2 Praktische leidraden: ontwikkeld vanuit noden, samen met gebruikers	22
3.3 Communicatie via eigen kanalen	22
3.4 Communicatie via externe kanalen	23
4 Internationale Economische positionering versterken	24
5 Management	26
5.1 Governance	26
5.2 Dotatieallocatie	27
6 Outro	28

1 INLEIDING

VITO Kennispunt Water denkt mee met ondernemers bij hun zoektocht naar systemische en innovatieve wateroplossingen en de implementatie ervan. Ons doel is om zoetwaterbronnen in Vlaanderen doeltreffend in te zetten voor onze industrie en landbouw, voor ons drinkwater en voor onze natuur. Om dat te realiseren zetten we in op deze activiteiten:

- Capteren van bedrijfs- en sectornoden
- Stimuleren van systeemdenken, samenwerking en innovatie in de watersector
- Coördineren en ondersteunen van innovatieprojecten met hefboomwerking
- Kennis delen en doelgroepen activeren
- Versterken van de internationale positionering van Vlaanderen als waterinnovatieve regio
- Voorzien in programmasturing voor een gedragen en doelgerichte werking.

In dit rapport lichten we puntsgewijs toe hoe we binnen elk van die activiteiten bijdragen aan de versnelling en implementatie van waterinnovatie.

Zo willen we transparant communiceren hoe de middelen van de Vlaamse overheid worden ingezet om bedrijven en andere stakeholders binnen het waterdomein te ondersteunen.

Daarnaast is dit rapport een instrument ter ondersteuning van het Programmabureau, dat instaat voor de strategische afstemming en goedkeuring van het jaarlijks actieprogramma.

2 INNOVATIEWERKING

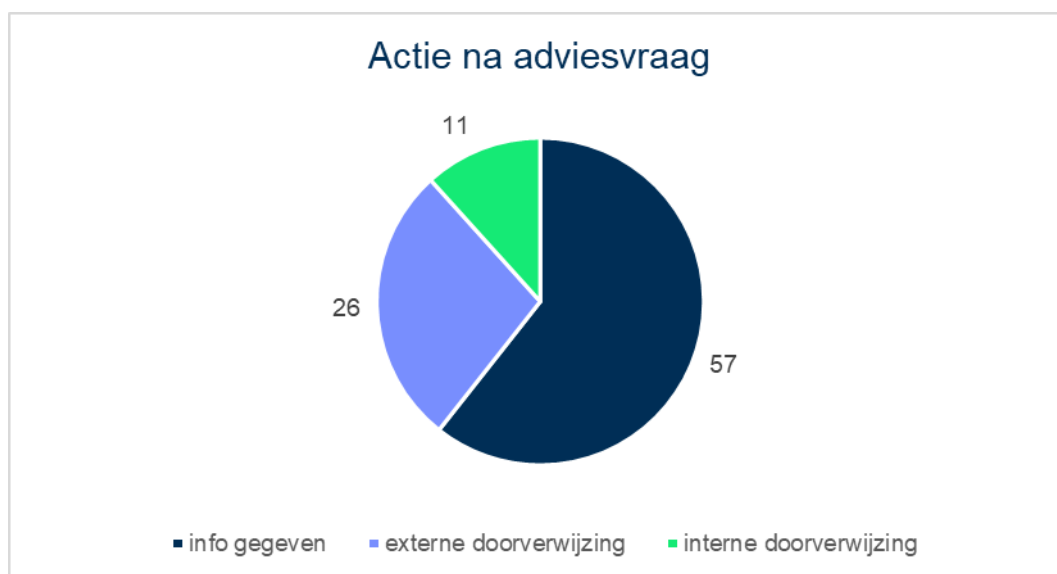
2.1 Capteren bedrijfsnoden en adviesverlening

Omschrijving: VITO Kennispunt Water hecht veel belang aan het scherp capteren van de noden en uitdagingen van bedrijven. Daardoor kunnen we hen niet alleen gericht en op maat adviseren, maar het helpt ons ook om de grotere focusdomeinen binnen onze werking te bepalen. Die inzichten geven richting aan de projecten die we opzetten, de events die we organiseren en de thema's die we agenderen in onze dienstverlening. Daarvoor organiseren we soms gerichte bevestigingen, maar zetten we bovenal in op direct overleg met bedrijven, sectorfederaties en het actief opvolgen van beleidsontwikkelingen.

2.1.1 Eerstelijnsadvies – capteren individuele bedrijfsnoden

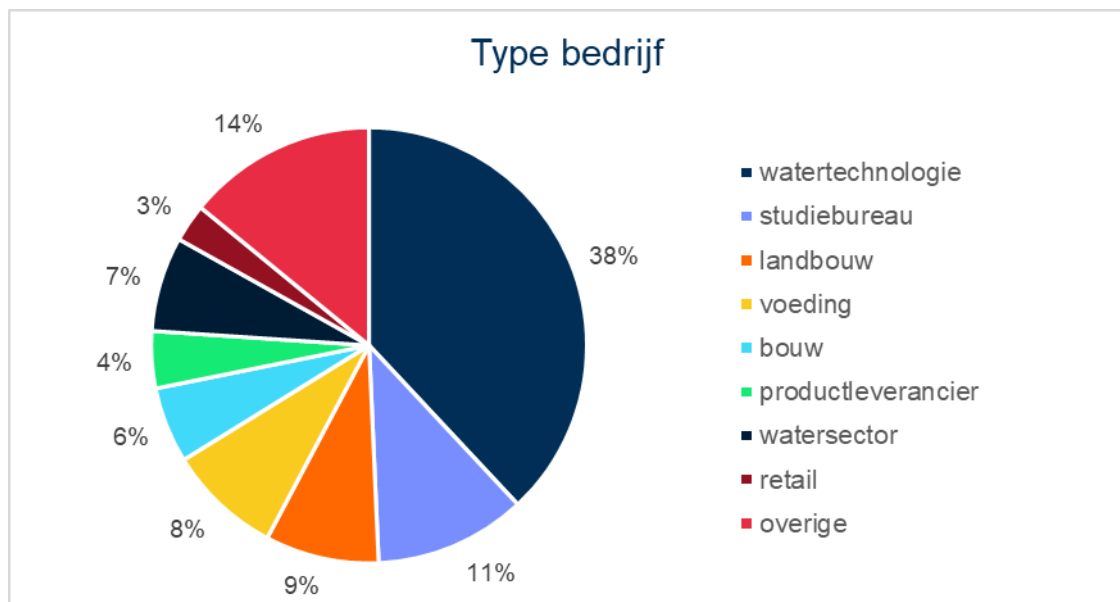
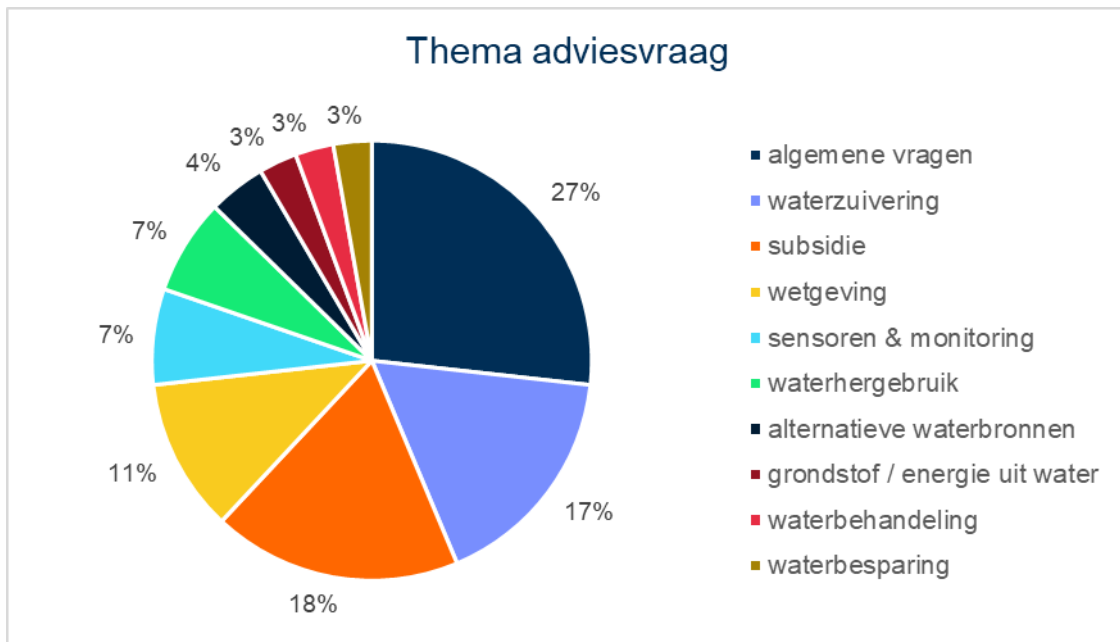
Directe en concrete inzichten in de wateruitdagingen van bedrijven krijg je door met hen in persoonlijk gesprek te gaan. Bedrijven nemen vaak rechtstreeks contact op met vertrouwde waterexperten van VITO Kennispunt Water. Die directe lijn, vaak met CEO's, milieucoördinatoren of technisch verantwoordelijken, is essentieel om hun specifieke noden goed te begrijpen en passend te adviseren (loketfunctie VITO Kennispunt Water).

In 2025 ontving VITO Kennispunt Water 71 vragen van bedrijven. VITO Kennispunt Water leverde rechtstreeks informatie (57) of verwees door naar externen (26) of naar experts intern VITO (11).

Figuur: Behandeling van bedrijfsvragen die binnenkomen bij VITO kennispunt Water

De bedrijven die ons contacteerden komen uit diverse sectoren; het merendeel zijn watertechnologiebedrijven en eindgebruikers (landbouw, voeding, bouw). De vragen zijn uiteenlopend; van waterzuivering, over subsidiemogelijkheden tot wetgeving.

Naast die laagdrempelige loketfunctie, waarbij bedrijven met een watervraag rechtstreeks bij één van onze experts terecht kunnen, coördineert VITO Kennispunt Water ook LED water (Laagdrempelige Expertise- en Dienstverlening). Dat bestaat uit regionale contactpunten die kmo's en non-profitorganisaties eerstelijnsadvies en begeleiding geven rond technologiekeuze, subsidies, wetgeving, waterbesparing en -hergebruik, en slim waterbeheer. Om een gericht en kwalitatief advies te kunnen verlenen, vindt meestal een bedrijfsbezoek plaats dat gecombineerd kan worden met een meting of korte labotest.

Vanuit Vlaamse provincies worden werkingsmiddelen vrijgemaakt voor die regionale LED-werking. In 2025 konden we een beroep doen op de steun van de POM/provincie West-Vlaanderen en de POM/provincie Antwerpen om de succesvolle samenwerking met UGent Campus Kortrijk en Universiteit Antwerpen te financieren. Deze werkingsmiddelen worden door VITO Kennispunt Water rechtstreeks toegewezen aan regionale kennispartners om de bedrijven lokaal te ondersteunen (belang van nabijheid). Via de LED werking worden via

UGent Kortrijk typisch een 30-tal adviezen op jaarbasis geleverd. Voor UAntwerpen, waar de werking beperkter is opgezet, bedraagt dit typisch een 15-tal adviezen.

Ook in de overige provincies zijn er dienstverleners voor LED water om bedrijven over heel Vlaanderen te kunnen ondersteunen. De financiering hiervan gebeurt rechtstreeks en niet via VITO. Om de onderlinge kennisuitwisseling te stimuleren, organiseert VITO Kennispunt Water op regelmatige basis kennisuitwisselingsmomenten met de LED water dienstverleners. Tijdens de overlegmomenten is er naast kennis- en ervaringsuitwisseling ook oog voor sectornoden en (praktijkgericht) onderzoek.

2.1.2 Sectoroverleg – capteren sectornoden

VITO Kennispunt Water organiseert overlegmomenten met de sectorfederaties van verschillende waterintensieve sectoren. Die bijeenkomsten hebben een dubbele doelstelling: (i) de sectoren informeren over de stand van zaken van relevante trajecten, en (ii) zelf een goed inzicht krijgen in de actuele wateruitdagingen binnen de verschillende sectoren. Dat stelt ons in staat om toekomstige initiatieven beter af te stemmen op hun noden, wat op zijn beurt het draagvlak en de betrokkenheid bij projecten aanzienlijk vergroot.

In 2025 lag de focus van deze overlegmomenten voornamelijk op de presentatie van de eerste resultaten van de studie *Economisch belang van water*, met een sectorspecifieke duiding van de bevindingen. Daarnaast werd aandacht besteed aan de toelichting van beleidsontwikkelingen met specifieke impact op het bedrijfsleven. Verder werd de programmatorische aanpak van VITO Kennispunt Water toegelicht, met nadruk op de vier inhoudelijke focusdomeinen (zie ook hoofdstuk 5 Governance). Daaruit werden dan prioritaire noden uit de verschillende sectorfederaties gecapteerd, die richtinggevend zijn voor de verdere organisatie en uitbouw van de werking van VITO Kennispunt Water.

Eind 2025 vonden overlegmomenten plaats met Fevia, FVP House, Fenavian, ABS, Boerenbond, essenscia, Indufed, Aquaflanders en CAPTURE. Deze gesprekken leidden tot onderstaande gebundelde onderzoeksvragen. In 2026 worden deze gesprekken verdergezet en uitgebreid met bijkomende sectorfederaties.

- Ketenaanpak polluenten

- Hoe kunnen bedrijven beter inzicht krijgen in de oorsprong en aanwezigheid van (zeer) zorgwekkende stoffen die via (gerecycleerde) grondstoffen in hun processen terechtkomen? De huidige focus van MSDS-fiches en rapporteringsverplichtingen op stoffen die aanwezig zijn in concentraties boven 0,1% houdt onvoldoende rekening met het feit dat (zeer) zorgwekkende stoffen ook bij lagere aanwezige concentraties tot significante milieuproblemen kunnen leiden.
- Welke methodes bestaan er om de impact van warmtelozingen beter te beoordelen in functie van de temperatuur van het ontvangende waterlichaam?
- In welke mate kunnen alternatieve koelstrategieën bijdragen aan het vermijden van lozingsproblemen tijdens warme periodes?
- Welke kennis en praktijken bestaan er rond het vermijden, vervangen, verminderen en verwijderen van zorgwekkende stoffen in industriële waterstromen?
- Op welke manier kan het regeneratieve vermogen van watersystemen meegenomen worden in effectbeoordelingen en beleidskeuzes?

- Hoe kunnen bedrijven worden ontzorgd door geautomatiseerde evaluaties, onderbouwde kosteninschattingen en kosten-effectieve toetsingskaders voor waterzuivering en lozingsbeheer?
- Hoe kunnen data, benchmarking en feedback innovatiegedrag versnellen - zoals bij het antibioticaregister?
- Welke precisietechnologieën (bv. spot-spray met meervoudige gewasdetectie) hebben het grootste potentieel voor waterkwaliteit?
- **Beheerstrategieën van bodem- en watersystemen**
  - In welke hydrogeologische contexten is ASR technisch en ecologisch haalbaar in Vlaanderen?
  - Welke rol kan ASR spelen in het verhogen van leveringszekerheid en het bufferen van seizoensvariaties?
- **Koppelkansen op bedrijventerreinen**
  - Welke modellen voor collectief (regen)waterbeheer zijn technisch, juridisch en economisch haalbaar?
  - Welke rolverdeling tussen bedrijven, waterbedrijven en overheden leidt tot duurzame uitbating van collectieve systemen?
  - Welke innovatieve praktijken kunnen vertaald worden richting andere toepassingen/sectoren?
- **Businessmodellen voor waterinvesteringen**
  - Hoe kunnen we de kosten-baten van innovaties concreet maken voor individuele bedrijven?
  - Welke verdienmodellen of prijsmechanismen (bv. contractmeerprijzen, ketenafspraken) kunnen innovatie versnellen?
  - Hoe kunnen meerkosten van duurzame technologieën (bv. niet-uitspoelende meststoffen zoals CaCN) worden terugverdiend?
  - Hoe kunnen meetbare milieuresultaten (bv. lagere reststikstof, betere waterkwaliteit) worden gekoppeld aan concrete voordelen voor bedrijven?
  - Welke rol kunnen resultaatgerichte financieringsmodellen (impact bonds, pay-for-performance) spelen in opschaling?

2.1.3 Opvolging beleidsontwikkeling – capteren systeemdruk

Om bedrijven gericht te ondersteunen is het cruciaal om inzicht te hebben in de bredere systeemdrukken waarmee ze te maken krijgen. Denk aan maatschappelijke verwachtingen, beleidsontwikkelingen en veranderende wetgeving die een impact hebben op de manier waarop bedrijven met water moeten omgaan.

VITO Kennispunt Water volgt die ontwikkelingen actief op. We nemen deel aan strategische netwerken en overlegfora, en analyseren relevante beleidscommunicatie. In 2025 ging er bijzondere aandacht naar de nieuwe Vlaamse Blue Deal en de Europese Water Resilience Strategy. Zo kunnen we bedrijven adviseren om tijdig te anticiperen op nieuwe verplichtingen en kansen te grijpen voor duurzame wateroplossingen.

In 2025 nam VITO Kennispunt Water deel aan volgende overlegstructuren en netwerken:

- [OECD Water Governance Initiative](#)
- [De Science-policy group Water4all Partnership](#)

- [MEP Water Group](#)
- WaterWiseEU Ambassadors European Commission
- EU Policy lab on water reuse
- [CIW Europaplatform](#)
- [Vleva](#)
- [CCIM \(Coördinatiecommissie Internationaal Milieubeleid\)](#)
- Strategisch Plan Waterbevoorrading voor Landbouw en Industrie

Daarnaast volgt VITO Kennispunt Water relevante parlementaire commissies, adviesraden, en publicaties op waaronder:

- Commissies van het Vlaams Parlement, in het bijzonder de Commissie voor Leefmilieu, Natuur en Ruimtelijke Ordening
- Adviesraden zoals SERV, MINA, SALV en VARIO
- Memorandi, regeerakkoorden, beleidsnota's

Naast de gerichte adviesverlening aan bedrijven, werden de inzichten in 2025 ook actief gedeeld via verschillende kanalen, met als voornaamste:

- Via artikels die specifiek ingaan op de impact voor bedrijven:
  - [Water resilience strategy uitdagingen en kansen voor bedrijven](#)
  - [Impact van de Blue deal \(2025- 2029\) op landbouw en industrie](#)
  - [Inzichten uit de gemengde commissie vergunningen](#)
  - [Herziening Europese Kaderrichtlijn water](#)
  - [Lozing bedrijfsafvalwater strenger beoordeeld vanaf 1 juni 2025](#)
- Binnen diverse platformen, zoals het OO&I-platform
- Tijdens events, waaronder het halfjaarlijkse Fluid Crew event (Fluid Forum)

Foto: Dirk Halet (strategisch coördinator) gaat in op de problematiek rond medicijnresten in water (Assen, 24 april 2025).

2.2 Stimuleren van systeemdenken, samenwerking en innovatie in de watersector

Omschrijving: We helpen bedrijven en andere stakeholders vaak onmiddellijk verder met informatie, advies of doorverwijzing. Maar sommige situaties vragen diepgaander onderzoek. We gaan dan na binnen welke bestaande netwerken en platformen die vragen al worden behandeld of kunnen thuishoren. Als we vaststellen dat hier nog geen actie wordt ondernomen, nemen we een initiërende en faciliterende rol op. We brengen partners samen aan tafel om nieuwe onderzoeks- en innovatieprojecten op te starten.

In de zoektocht naar juiste antwoorden hecht VITO Kennispunt Water veel belang aan systeemdenken, zodat we problemen niet verplaatsen of koppelkansen over het hoofd zien. Door oorzaak-gevolgrelaties binnen het watersysteem scherp te analyseren, komen we tot de juiste vragen om duurzame en doeltreffende oplossingen te ontwikkelen.

2.2.1 Kennisopbouw systeemaanpak en transitiedenken

Systeemdenken als kerncompetentie binnen VITO Kennispunt Water

VITO Kennispunt Water onderschrijft systeemdenken expliciet als een essentiële competentie om complexe wateruitdagingen te begrijpen en aan te pakken. Waterproblematieken situeren zich per definitie op het snijvlak van meerdere domeinen – ecologie, economie, maatschappij en beleid – en laten zich niet vatten in geïsoleerde, sectorale oplossingen. Onderlinge afhankelijkheden, feedbacklussen en langetermijneffecten zichtbaar maken, is daarbij cruciaal.

De recente Water Resilience Strategie erkent de nood aan een systemische aanpak en positioneert industrie ook nadrukkelijk als deel van de oplossing. Tegelijkertijd wordt het waterbeleid geconfronteerd met een steeds kortere tijdshorizon, met concrete doelstellingen en deadlines richting 2027 (deadline Kaderrichtlijn water). Deze druk op snelle resultaten laat weinig ruimte voor reflectie op lange termijn, terwijl net die langetermijnlogica noodzakelijk is om gekende valkuilen te vermijden. Klassieke kortetermijninterventies lossen vaak symptomen op, maar leiden op termijn tot nieuwe of versterkte problemen – het gekende mechanisme van “fixes that fail”.

Van transitiearena naar verankerde methodologie

Methodieken die systeemdenken expliciet stimuleren kunnen precies hier een brug slaan tussen projectmatig kortetermijndenken en de langetermijndynamiek van systeemtransities. Door andere vragen te agenderen, perspectieven te verbinden en drijfveren bloot te leggen, maken ze patronen zichtbaar die in klassieke projectcontexten vaak buiten beeld blijven.

Prangende voorbeeldvragen:

- Wie efficiënt met water omgaat en het zuivert, creëert waarde voor iedereen die met dit water in contact komt; wie vervuult of overbenut, ondermijnt die waarde. Stel we zien die wederzijdse afhankelijkheid als een vorm van ‘general average’ (concept uit het maritiem recht) waarbij een opoffering of investering door één partij uiteindelijk de baten én risico’s voor alle betrokkenen beïnvloedt. Hoe kunnen gebiedscoalities dat principe omzetten in echte collectieve verantwoordelijkheid en gedeelde investeringen? En hoe bouwen we een watersysteem dat zó veerkrachtig en

rechtvaardig is georganiseerd dat een solidariteitsmechanisme zoals general average op termijn niet langer nodig is?

- Hoe vermijd je dat de aandacht voor het beargumenteren van doelfasering voor KRW de kortetermijnactie verzwakt?
- Hoe kunnen we het regeneratieve vermogen van ecosystemen op een wetenschappelijk onderbouwde én ethisch verantwoorde manier integreren in waterbeleid en doelfasering, zonder natuurlijke veerkracht te overschatten als excuus om niet te handelen, noch te onderschatten waardoor disproportionele of moeilijk verdedigbare maatregelen ontstaan?
- Het doel van de bouwshift is om de verharding van open ruimte tegen te gaan. Indien we die niet realiseren, wentelen we alle ambities voor sponslandschappen af op de landbouw. Welke moeilijke maar noodzakelijke keuzes moeten we dan vandaag expliciet durven maken?
- Steden investeren versneld in groen-blauwe oplossingen en andere koeloplossingen om het hitte-eiland-effect te verminderen en de leefbaarheid te versterken. Ook bedrijven hebben steeds vaker nood aan een robuuste koelstrategie voor hun productieprocessen. Hoe kan een geïntegreerde koelstrategie voor zowel stedelijke omgeving als economische activiteiten structureel worden ingebed in de bredere waterstrategie, inclusief het strategisch plan voor waterbevoorrading van landbouw en industrie? Hoe houdt de opmaak van dit strategisch plan rekening met de waterintensiteit en waterimpact van toekomstige groeisectoren? Hoe kan dit worden verankerd, en welke kennis is nodig om dit onderbouwd te realiseren?
- Welke principes en kostencomponenten vormen een faire en duurzame basis voor de bepaling van de waterprijs, en welke kosten moet deze prijs volledig of gedeeltelijk dekken?
- Onze economie heeft decennialang kunnen groeien door vervuiling af te wentelen op het ecosysteem ('BNP door externalisatie'), en vandaag genereren we opnieuw groei door die vervuiling op te ruimen ('BNP door cleantech-investeringen'). Maar het natuurlijke systeem dat al die tijd als gratis buffer fungeert, heeft in dit model nauwelijks waarde terwijl precies die ecosysteemveerkracht de basis vormt van waterzekerheid, klimaatbestendigheid en bedrijfscontinuïteit. Hoe ontwerpen we een investeringsmodel dat de natuurlijke veerkracht erkent én waardeert als strategische infrastructuur voor onze economie? Natuurgebaseerde oplossingen falen immers niet in inhoudelijke waarde, maar omdat onze financiële systemen die waarde niet kunnen vertalen naar investeerbare cashflows.

Afgelopen jaren werd veel kennis opgedaan via de transitiearena water (het H2050-traject) dat gecoördineerd werd in samenwerking met de VITO transitie-experten. Alhoewel dit traject is afgelopen (zie hoofdstuk 5), blijft het belang van transitie- en systeemdenken onverminderd groot. De manier van denken om bedrijfsuitdagingen te vertalen naar structurele, domeinoverstijgende oplossingsrichtingen blijft richtinggevend voor de algemene opdracht van VITO Kennispunt Water.

Doorwerking in projecten en voorbeelden

De opgebouwde systeemkennis en -methodologie werkt door in lopende en nieuwe projecten. Een illustratief traject is So-WoW, waarin een drijfveer die expliciet in de arena werd geïdentificeerd, verder werd vertaald naar projectmatige actie. Daarbij werd bewust gekozen voor een geïntegreerde benadering die bodem en bodemgezondheid (fysisch-chemische én biologische aspecten) verbindt met grondwaterdynamiek, de economische relevantie voor de landbouwsector, en de sociologische dimensie van gedrag en besluitvorming. Ook binnen het VLAIO COOCK project 'Duurzame Logistieke Bedrijventerreinen (DuLoTe)' speelde het

transitiedenken een cruciale rol om tot een geïntegreerde aanpak voor bedrijventerreinen te komen.

Afbeeldingen van transitiewerkshops binnen het DuLoTe-project.

Capaciteitsopbouw en internationale verankering via Water4All

Parallel aan de Vlaamse context wordt ingezet op capaciteitsopbouw rond systeemdenken binnen het Europese partnerschap Water4All, waar VITO een trekkende rol in opneemt. VITO (incl. VITO Kennispunt Water) bouwt hier verder op methodologische expertise, die ook internationaal wordt toegepast en verfijnd. Die competentie speelt een belangrijke rol in de begeleiding van de Water4All Knowledge Hubs, waar Europese onderzoeks- en innovatieprojecten thematisch worden samengebracht.

Systeemkennis wordt verder gedeeld door VITO onder meer via het nexus.learn platform, en meer specifiek via het traject "[System innovation for water](#)". Op die manier wordt systeemdenken niet enkel als concept onderschreven, maar ook praktisch vertaald naar methodes, leerprocessen en concrete toepassingen in projecten.

2.2.2 Deelname werkgroepen en netwerken

VITO Kennispunt Water hecht belang aan netwerken en werkgroepen. Dat stelt ons in staat om snel te detecteren waar specifieke vragen en uitdagingen kunnen worden ingebracht en om actief bij te dragen aan oplossingen. In 2025 waren onze collega's betrokken in o.a.:

Green Deal Duurzame Zorg

Binnen de Green Deal Duurzame Zorg neemt Dirk Halet namens VITO Kennispunt Water deel aan de stuurgroep. Hij is ook trekker, samen met Pharma.be en VMM van één van de vier thematische werkgroepen, met focus op geneesmiddelen in water. Die werkgroep onderzoekt hoe een ketenaanpak kan bijdragen aan lagere emissies van farmaceutische stoffen naar het watermilieu. In 2025 kwam de themagroep vier keer samen en werkte aan:

- Een internationale inventaris van marktmechanismen om duurzaam geneesmiddelengebruik te stimuleren
- Een prioriteringstool en leidraad voor ziekenhuizen om te bepalen op welke geneesmiddelen zij zich eerst moeten focussen
- Een gezamenlijke statement of demand voor aankopers
- De Vlaams-Nederlandse samenwerking rond dit thema

Programmateam Water-Land-Schap

Simon De Paepe vertegenwoordigt VITO Kennispunt Water binnen het programmateam van Water-Land-Schap. Dat programma richt zich op integrale oplossingen voor wateruitdagingen in landelijke gebieden in nauwe samenwerking met lokale actoren zoals landbouwers,

bedrijven, bewoners en landschapsbeheerders. De aanpak is gebiedsgericht en streeft naar een duurzame balans tussen waterbeheer, landbouw en natuur.

Ruimtelijk Strategisch Project Mandelvallei

Veerle Depuydt neemt deel aan deze werkgroep gezien de link met de thema's decentraal water, bedrijventerreinen en water in de bebouwde omgeving.

NRW Ecosysteem (Non-Revenue Water)

Veerle Depuydt ondersteunt de werking van het [NRW-ecosysteem](#) als lid van de stuurgroep. Het betreft een samenwerking tussen Vlaamse waterbedrijven (onder de vlag van AquaFlanders), VMM en VITO Kennispunt Water. Het doel is samenwerking tussen de waterbedrijven, technologie-aanbieders en onderzoeksinstituten stimuleren om innovatieve oplossingen te ontwikkelen, te testen en te implementeren om drinkwaterverliezen (non-revenue water) terug te dringen. De eerste opdracht is eind 2025 met steun van het VLAIO PIO-project in de markt gezet voor de ontwikkeling van een innovatieve tool voor lekdetectie en -lokalisatie.

Werkgroep Decentrale Zuivering

Begin 2024 werd de werkgroep Decentrale Zuivering van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) incl. toolbox overgedragen aan VLARIO. Veerle Depuydt ondersteunt VLARIO in de aanpak en agendaopmaak van die werkgroep waarin verder rioolbeheerders, technologieaanbieders en overheden zetelen. Binnen de werkgroep worden de inzichten rond decentrale zuiveringsoplossingen op basis van ervaringen, maar ook onderzoek gedeeld. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de CAPEX, maar ook de OPEX, vermindering van de vervuilingdruk door versnelde implementatie, waterkringlopen, volksgezondheid, LCA en ruimtelijke implementatie. In 2025 werd sterk ingezet op de verdere optimalisatie van de toolbox als beslissingsondersteunende tool voor zuiveringsprojecten in het buitengebied.

CIW Platformen

Platform Waterkringlopen

Charlotte Boeckert volgt namens VITO Kennispunt Water het CIW Platform Waterkringlopen op, een samenvoeging van de Werkgroep Waterkringlopen (Vlaanderen Circulair) en het CIW Platform Circulair Water. Dit platform vergadert vier keer per jaar om de voortgang van lopende initiatieven, projecten en tools te bespreken. In 2025 was er uitwisseling tussen de kerngroepleden over diverse projecten, werd een bezoek gebracht aan brouwerij Huyghe, Deeper Blue en Aquafin en werd het COOCK+ project CirCoVa (= circulair watergebruik en concentraat valorisatie) opgestart.

Communicatieplatform Water

Maike Vandekerckhove en Isabelle Delaere nemen een actieve rol op binnen dit klankbordinitiatief. Ze delen daarbij ervaringen rond communicatie-initiatieven en -werkwijzen. VITO Kennispunt Water ondersteunt relevante communicatiecampagnes en draagt zo bij aan kennisdeling in de watersector.

Platform OO&I

Het CIW-platform Onderzoek, Ontwikkeling & Innovatie (OO&I) ondersteunt het Vlaamse waterbeleid door beleidsrelevant wetenschappelijk onderzoek te versterken en te ontsluiten. Het mandaat van het platform is verankerd in de Beleidsnota Omgeving 2024- 2029 (OD 7.2) en de Blue Deal 2.0, waarin strategische hefboom 7 inzet op gerichte kennisontwikkeling ter ondersteuning van de waterbeleidsprioriteiten.

Dirk Halet leidt sinds 2024 de kopploeg van dit platform en coördineerde de opmaak van een beleidsrelevante OO&I-agenda. Via een bottom-up proces werden drie prioritaire OO&I-sporen geselecteerd: wetenschappelijk onderbouwd instrumentarium, landbouw & natuur, en ketenaanpak polluenten.

In 2025 werd per onderzoeksspoor nagekeken hoe de kopploeg een faciliterende en verbindende rol kan opnemen om kennisdeling te stimuleren en gerichte kennisopbouw mogelijk te maken. Zo werd in samenwerking met WEWIS een methodologisch traject opgezet om het onderzoekslandschap binnen een geselecteerd domein systematisch in kaart te brengen, op basis van beschikbare databronnen zoals FRIS en CORDIS. Parallel werden de OO&I-vragen voor de drie sporen verder aangescherpt, onder meer via samenwerking met B-IWA. Daarnaast organiseerde het OO&I-platform webinars en workshops met als doel om de kennis, data en tools bij kennisactoren beter te benutten, onder meer via een praktijkgerichte webinar en workshop rond zorgwekkende stoffen, uitgewerkt aan de hand van de concrete IJzercase in samenwerking met De Watergroep.

Verder werden stappen gezet om samen met kennisactoren concrete onderzoeksprojecten op te zetten rond openstaande beleidsrelevante OO&I-vragen, onder meer in afstemming met Water-Land-Schap voor het spoor landbouw, natuur & water. Tot slot werd actief verkend hoe de activiteiten van het OO&I-platform kunnen worden gekoppeld aan de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen en het natuurherstelplan, en werd ingezet op de opvolging van beleidsontwikkelingen, Europese oproepen en andere financieringskanalen om tijdig in te spelen op nieuwe kansen voor beleidsrelevant wateronderzoek.

Europaplatform Water

Dirk Halet volgt dit platform op waarin wordt ingezet op uitwisseling van kennis- en expertise over de waterdossiers die op de gesprekstafel van Europese fora liggen. In 2025 lag de focus in belangrijke mate op de opvolging en inhoudelijke reflectie rond de Europese Water Resilience Strategy. Dit omvatte onder meer organisatie van stakeholderoverleg over de Europese strategie voor waterweerbaarheid op 12 juni (samenwerking MINA-raad, CIW en Vleva), het Water Resilience Forum van 8 december, en de organisatie van een webinar voor Vlaamse stakeholders om hen inzicht te geven in de doelstellingen en implicaties van deze Europese strategie.

Foto's: Vlaamse booth op Water Resilience Forum (8 december 2025 in Brussel)

In 2026 zal hierop worden voortgebouwd via de organisatie van thematische werksessies. Deze werksessies hebben als doel Vlaamse experts en geïnteresseerde actoren samen te brengen. Zo krijgt Vlaanderen meer aansluiting op Europese acties en laten we Vlaamse input gericht doorstromen. De geplande thema's zijn onder meer digitalisering, onderzoek en innovatie, sponslandschappen en natuurgebaseerde oplossingen, waterefficiëntie en -hergebruik, landbouw en voedselproductie, financiering en subsidieprogramma's, en de EU Wateracademie.

Water Europe Expert groups

Expert Group: Water & Agrifood

Charlotte Boeckeaert is voorzitter van de Expert Group Water & Agrifood binnen Water Europe. De expertgroep bevordert kennisuitwisseling op het snijvlak van water en landbouw, faciliteert partnermatching voor Europese projecten en vertaalt leerlessen naar strategische aanbevelingen, onder andere via een white paper. Vanuit deze rol versterkt Charlotte de verbinding tussen Europese en Vlaamse initiatieven, met oog voor hefboomwerking in Vlaanderen. In 2025 werd een workshop georganiseerd rond waterhergebruik (in kader van het Water Knowledge Europe event in Polen), werd een webinar gehost rond digital tools en decision support systems voor watermanagement in de landbouw en werden de krijtlijnen uitgetekend voor een white paper rond de evaluatie van de EU 2020/741 richtlijn voor hergebruik van gezuiverd afvalwater.

Expert group Groundwater & Healthy Soil

Simon De Paepe is lid van deze expert group die uitdagingen wil aanpakken rond uitputting van het grondwater, verontreiniging, watergerelateerde bodemdegradatie en de gezondheid van ecosystemen. 2025 betekende de opstart van deze groep en prioritering van acties. Een eerste actie: opstellen van een white paper die de relatie beschrijft tussen bodem en grondwater, en de effecten op waterkwaliteit behandelt. Een van de aandachtspunten is beleidslacunes in kaart brengen en bepalen hoe we die invullen als regio. VITO Kennispunt Water heeft OVAM, Departement Omgeving en VMM bevroegd en zal hun input verwerken in de white paper.

Expert group Zero Pollution & Health

Dirk Halet is lid van de Expert Group Zero Pollution & Health binnen Water Europe. Deze expertgroep focust op de impact van watergerelateerde verontreiniging op mens en ecosysteem, en ondersteunt de Europese Zero Pollution-ambities door wetenschappelijke kennis, technologische oplossingen en beleidsinzichten samen te brengen. Lopende activiteiten omvatten onder meer:

- Opmaak van 2 technische papers en 1 white paper over beschikbare technologieën voor veilig PFAS-beheer en over verwijdering van farmaceutische microverontreinigingen resp. AMR (publicatie in 2026)
- Inventaris van relevante Europese oproepen rond zero pollution & health, gekoppeld aan een call for interest voor partners.

Via deze rol versterkt Dirk de koppeling tussen onderzoek, innovatie en beleid, en draagt hij bij aan de positionering van Vlaamse expertise binnen het Europese debat rond zero pollution, waterkwaliteit en gezondheid.

Vlaams-Nederlandse werkgroepen

Simon De Paepe neemt deel aan deze Vlaams-Nederlandse werkgroepen gezien het thema en de geografische focus van de innovatieprojecten die hij behartigt:

Werkgroep water Euregio Scheldemond

Euregio Scheldemond wil een toonaangevende, dynamische regio zijn in het Vlaams-Nederlandse grensgebied en de regio op de Europese kaart zetten. VITO Kennispunt Water is actief binnen de werkgroep water die tweemaal per jaar samen komt via inspiratiebezoeken.

Robuust waternetwerk Zeeuws-Vlaanderen

Het doel van het overleg is halfjaarlijks geïnformeerd te worden over de meest recente en relevante projecten en ontwikkelingen in (zoet) water in de regio. Thema's omvatten: verzilting langs kust en kanaal, de zoet-zoutverhouding in de ondergrond (vervolg op project FRESHEM), drinkwatertekort en waterkwaliteit.

Grensoverschrijdende Werkgroep Kreeken en Polders

Deze werkgroep komt 2x jaar samen en bestaat hoofdzakelijk uit waterbeherende instanties. Binnen deze werkgroep wordt aan kennisuitwisseling en afstemming gedaan over (grensoverschrijdende) projecten over waterbeheer.

2.2.3 Afstemmen innovatieagenda's/roadmaps (VL + EU)

Het innovatielandschap in de watersector omvat diverse types OO&I-agenda, elk met een eigen focus en doelstellingen:

- **de waterketen** (drinkwaterbedrijven, rioolbeheerders, afvalwaterzuiveraars): gericht op het verbeteren van operationele efficiëntie en het beschermen van waterbronnen.
- **technologiebedrijven**: ontwikkeling van marktklare oplossingen, zoals innovatieve zuiveringstechnologieën, sensoren, of modellen.
- **academische wereld**: gericht op het genereren van fundamentele kennis en wetenschappelijke inzichten met een focus op het begrijpen, modelleren en verbeteren van watersystemen en het aanpakken van langetermijnuitdagingen.
- **watergebruikers** (industrie en landbouw): toegespitst op het minimaliseren van waterkosten en risico's en het verduurzamen van bedrijfsvoering (bv. [Oona](#)).
- **beleidsrelevante agenda**: ondersteunt beleidsmakers bij het realiseren van strategische maatschappelijke ambities zoals waterbevoorrading, waterveiligheid en waterkwaliteit.

Door de thema's van de agenda's te connecteren en samen prioriteiten te stellen, ontstaat een gedeeld innovatiekader dat samenwerking bevordert en duurzame oplossingen oplevert met impact voor de hele watersector.

Strategische samenwerking Agrovoeding-Water

VITO Kennispunt Water coördineert de strategische samenwerking *Agrovoeding-Water*. De partners (Flanders' FOOD, VITO, Inagro, UGent en Howest) richten zich op het identificeren van noden en kansen rond water in de agrovoedingssector en gezamenlijke projecten. In 2025 werden het CARE+ project en het CirCoVa project uitgerold. Het strategische overleg wordt vier keer per jaar georganiseerd en wordt gecoördineerd door Charlotte Boeckeaert.

Actie op Europees niveau

Om de Vlaamse onderzoeks- en innovatienoden te verankeren in de Europese agenda's, heeft VITO Kennispunt Water in 2025 actief deelgenomen aan verschillende Europese samenwerkingsverbanden. Hierdoor creëren we een financiële hefboom om Vlaamse wateruitdagingen aan te pakken.

- **Partnership Water4All**: VITO Kennispunt Water participeert actief binnen dit Europees partnerschap, gericht op het aligneren van regionale en Europese innovatieagenda's. Dit partnerschap bevordert open innovatie via living labs en internationale samenwerking en biedt financieringsmogelijkheden voor projecten die inspelen op prioritaire wateruitdagingen.
- **Water Europe**: Via deelname aan de netwerkevents en de expertgroepen, waaronder water & agrifood, groundwater & healthy soils, zero pollution & health, brengt VITO Kennispunt Water Vlaamse prioriteiten onder de aandacht (zie 2.2.2). Tegelijkertijd worden Europese leerlessen en kennisuitwisseling teruggekoppeld naar Vlaanderen.

2.3 Coördineren en ondersteunen van innovatieprojecten met hefboomwerking

Omschrijving: VITO Kennispunt Water zet actief in op het coördineren en ondersteunen van innovatieprojecten. We zorgen ervoor dat goede ideeën niet haperen in de conceptfase, maar uitgroeien tot praktijkgerichte projecten met impact. Wanneer we gelijkaardige vragen of noden detecteren bij verschillende partijen, brengen we hen samen en verkennen we de mogelijkheid om overkoepelende projecten op te zetten. Zo stimuleren we samenwerking en vergroten we de hefboomwerking van innovaties binnen het waterdomein.

Naast actieve deelname in projecten (als coördinator of partner) nemen we ook deel aan gebruikersgroepen, waar we kennis delen en inzichten uit andere trajecten inbrengen. Dat versterkt lerende netwerken en versnelt de toepassing van innovatieve oplossingen.

Daarnaast leiden we bedrijven en organisaties gericht naar Vlaamse en Europese subsidiemogelijkheden. We bieden een actueel overzicht van beschikbare financieringskanalen en begeleiden waar nodig de toegang tot deze middelen.

2.3.1 Deelname aan innovatieprojecten

- **Schone waterlopen door O3G** (Interreg Vlaanderen-Nederland): onderzoek naar de innovatieve combinatie van O₃ met GAK als een doelmatige en kostenefficiënte nabehandelingstechniek op RWZI's. Het onderzoek vindt plaats op labo-, piloot- en volle schaal. Dit onderzoek is pertinent in het kader van de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA)-doelstellingen.
  - o *Rol VITO Kennispunt Water: projectcoördinator en communicatieverantwoordelijke*
  - o *Partners: AM-Team, Aquafin, CAPTURE, HZ University of Applied Sciences, PureBlue Water, Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent en Waterschap de Dommel.*
- **PREWAPHARM** (Interreg North-West Europe): preventie van watervervuiling door geneesmiddelen. Project dat inzet op het structureel verminderen van farmaceutische residuen in waterlopen via een combinatie van preventieve maatregelen (bewustmaking en gedragsverandering bij patiënten en zorgverstrekkers) en innovatieve zuiveringstechnieken aan de bron, zoals in ziekenhuizen en riooloverstorten. Het project draagt bij aan de Europese doelstellingen van het Zero Pollution Action Plan en de Water Framework Directive.
  - o *Rol VITO Kennispunt Water: bijdrage aan de gezamenlijke transnationale strategie en regionale actieplannen en regionale communicatierol*
  - o *Partners: TCNN (projectleider), Universiteit Groningen, UMCG, RIVM, Obseq, Zorgbelang Groningen, VITO, Universiteit Gent, KU Leuven, UZ Gent, Aquafin, LIST, University of Luxembourg, University of Münster, DZNE, en diverse geassocieerde organisaties.*
- **ANCHOR** (Interreg North Sea Region): decentrale watersystemen voor waterwijze woonwijken in een stedelijke context via brongescheiden systemen. Een uniek demonetwerk wordt uitgebreid met nieuwe pilots. In die praktijkprojecten wordt met doorgedreven monitoring onderzocht hoe brongescheiden afvalwatersystemen succesvol

uitgerold kunnen worden met aandacht voor stakeholdermanagement, burgeracceptatie en financiering.

- *Rol VITO Kennispunt Water: projectcoördinator en communicatieverantwoordelijke*
  - *Partners: DuCoop, Hamburg Wasser, Bauhaus-Universität Weimar, waternet, KWR, NSVA, Stockholm stad.*
- **Aquatuur** (Interreg Vlaanderen-Nederland): een klimaatrobuustere Scheldemondregio dankzij een verbeterde wateropslag en een betere oppervlaktewater kwaliteit aan de hand van groene-blauwe natuurgebaseerde oplossingen.
- *Rol VITO Kennispunt Water: projectcoördinator en communicatieverantwoordelijke + trekker activiteit natuurgebieden als waterbuffer*
  - *Partners: HZ University of Applied Sciences, Inagro, Gemeente Noord-Beveland, Provincie Zeeland, Gemeente Schouwen-Duiveland, Universiteit Gent, Vlaamse Landmaatschappij, VITO, Vlaamse Milieumaatschappij.*
- **Groeveleidingen** (Leader project): aanleggen van een leidingnetwerk om groevewater van Wienerberger lokaal te herverdelen vanuit een bufferbekken bij groenteverwerkend bedrijf Verduyn. Dit project is gelinkt aan het Proeftuin Droogte project 'Groeewater'.
- *Rol VITO Kennispunt Water: algemene begeleiding rond ontwerp en samenwerkingsmodel*
  - *Partners: Inagro, 4 landbouwers*
- **Beverhoutsveld** (Waterlandschapsproject): uittesten van een fosforfilter in de Bergbeek in Beernem om de oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren.
- *Rol VITO Kennispunt water: trekker werkgroep waterkwaliteit*
  - *Partners: Provincie W-VI, Inagro, gemeente Beernem, gemeente Oostkamp, Regionaal landschap Houtland en Polders*
- **CARE+** (Interreg Frankrijk-Wallonie-Vlaanderen): acties om puntlozingen en diffuse lozingen vanuit landbouw aan te pakken om de oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren. De WaterProtect tool (visualisatie nutriënten en pesticiden) wordt ingezet om de dialoog met landbouwers aan te gaan en de impact van de acties te monitoren. Regio: stroomgebied van de Mandel in Roeselaere en van de Bollaertbeek in Ieper.
- *Rol VITO Kennispunt Water: opvolging werking van N en P filtersystemen (ervaring vanuit Nuredrain doorvertalen) en regionale communicatirol*
  - *Partners: Provincie W-VI, Inagro, VMM, HoGent, VITO, Chambre d'Agriculture, SMAEL, Symsagel*
- **Waterwijzer** (VLAIO COOCK project): hulpmiddelen om nieuwe stappen te zetten in de ontwikkeling van innovatieve waterbesparende maatregelen (grijswatersystemen en waterbesparende sanitaire toestellen) en voor weloverwogen keuzes bij het implementeren ervan. Een belangrijke output is een beslissingsondersteunende software die in het groenblauwpeil zal geïntegreerd worden.
- *Rol VITO Kennispunt Water: WP1 lead – kennisinzameling op basis van 16 uitgevoerde waterefficiënte projecten + ondersteunende rol overige WPs*
  - *Partners: Buildwise (Lead), Embuild Vlaanderen, VLARIO*
- **Droptimize** (Slimme Regio Vlaams-Brabant): de opvolger van het Regenplusproject om regenwaterputten slimmer in te zetten bij droogte en wateroverlast. Er wordt een

kostenefficiënte peilsensor ontwikkeld (tot TRL 7), die vervolgens wordt ingezet en gemonitord in 200 regenwaterputten in geselecteerde watergevoelige wijken. Via een app en nudgingtechnieken worden huishoudens gestimuleerd tot actie.

- *Rol VITO Kennispunt Water: ondersteuning communicatie en aanpak*
- *Partners Regionaal landschap Dijleland (trekker), Aquafin, De Watergroep, KU Leuven, Leapforward, Voxdale, Sumaqua + 4 lokale besturen*

- **DuLoTe** (VLAIO COOCK project): het project ontwikkelt een integrale duurzaamheidsvisie en tools om de transitie richting duurzame logistieke bedrijventerreinen te ondersteunen met aandacht voor de combinatie logistiek, materialen, water, biodiversiteit...

- *Rol VITO Kennispunt Water: verantwoordelijk voor het thema Water en ondersteuning van communicatie*
- *Partners: VIL, UA en VITO (Energie en Nexus teams)*

- **WIJ-Water** (Interreg Vlaanderen-Nederland): met WIJ-Water slaan Vlaanderen en Nederland de handen in elkaar voor een klimaatrobuuste en veerkrachtige polderregio. WIJ-Water stimuleert hiervoor één grensoverschrijdend waterbeheer dat de Vlaamse én Nederlandse polders omvormt tot een zoetwaterbatterij. VITO Nexus en VITO Kennispunt Water brengen het ecosysteem samen en faciliteren de cocreatie van oplossingsrichtingen vanuit een systemische benadering.

- *Rol VITO Kennispunt Water: Ondersteunende rol binnen WP2 (communicatie) en WP5 trekker (cocreatie, afspraken en peilbeheer)*
- *Partners: Provincie West-Vlaanderen, De Vlaamse Waterweg NV, HAEDES, HOGENT, Middenkustpolder, Oostkustpolder, Polder van Maldegem, Sumaqua, Vlaamse Milieumaatschappij, VITO, Waterschap Scheldestromen*

- **Waterzekere Moerbekepolder** (Leader): de Moervaartdepressie, de dekzandrug Maldegem-Stekene en de VI-NI kreken zijn op unieke wijze verbonden door water. Die ruimtelijke typologieën bieden mogelijkheden om het strategische wateraanbod te vergroten voor alle actoren binnen de polderregio. Het belang en het potentieel van deze ruimtelijke typologieën werd kwalitatief (voor dekzandrug) en deels kwantitatief (voor kreken) bepaald in voorgaande trajecten (Aquatuur en De Droge Delta). Het project 'Waterzekere Moerbeke-Polder' zet in op de verdere doorvertaling en onderbouwing van die resultaten en de uitbouw van een sterke gebiedscoalitie.

- *Rol VITO Kennispunt Water: Connectie van probleem en oplossing, opbouwen verhaallijn (communicatie), versterken ecosysteem-gebiedscoalitie, connecteren wateraanbod en vraag (ondernemers, natuur...), systeemkijk en verdere doorkijk naar subsidietrajecten voor de nodige investeringen.*
- *Partners: Moerbekepolder, Regionaal Landschap Schelde en Durme en VITO*

- **Winterwater voor zomerirrigatie** (EFRO): overtollig winterwater in de Dormaalbeek opslaan in een bufferbekken, waaruit een ondergronds hogedrukleidingnetwerk vertrekt naar verschillende percelen in het projectgebied. Zo zal het water dat in de winter wordt opgespaard in de zomer worden gebruikt om landbouwpercelen te beregenen.

- *Rol VITO Kennispunt Water: algemene begeleiding rond ontwerp en samenwerkingsmodel*
- *Partners: Hoeve Colsoul, Boerenbond*

- **NEW WATER** (Interreg NWE): Centrale en decentrale drinkwaterproductie uit alternatieve waterbronnen. Eén van de centrale pilots zal gebeuren op het gezuiverd afvalwater van Tiense Suiker.
  - o *Rol VITO Kennispunt Water: Strategische communicatiepartner*
  - o *Partners: PFB, POM Vlaams-Brabant, De Watergroep, TS, Dunea, LCBC, Verko, NX Filtration, Saxion, HS Trier, KU Leuven, TZW, Oost NL, WA, figawa*
- **CirCoVa** (VLAIO COOCK project): Circulair watergebruik en ConcentraatValorisatie. Dit project pakt de problematiek van concentraatstromen bij afvalwaterhergebruik aan. Chloriden en fosfaten zullen selectief uit concentraat worden verwijderd door respectievelijk elektrodialyse met bipolaire membranen en adsorptie.
  - o *Rol VITO Kennispunt Water: algemene begeleiding, kennistransfer en mogelijkheden rond fosfaatvalorisatie onderzoeken*
  - o *Partners: Flanders' FOOD, VITO, Universiteit Gent, Fevia, KWR*

Via de faciliterende rol in innovatieprojecten groot of klein, realiseert VITO Kennispunt Water een aanzienlijke **hefboomwerking** door innovatiemiddelen aan te trekken voor het brede stakeholderveld. Zo worden innovatienoden sneller beantwoord.

2.3.2 Deelname aan gebruikersgroepen van projecten in 2025

Voor volgende projecten neemt VITO Kennispunt Water deel aan de gebruikersgroep;

- OptiWAIE (VLAIO LA traject): Optimalisatie van watergebruik in de glastuinbouw m.b.v. alternatieve interne en externe waterbronnen
- BiofilmPrevent (VLAIO LA traject): Biofilmvorming in drinkwatersystemen van varkens en pluimvee
- Groeewater voor landbouw en industrie (Proeftuin Droogte)
- Mallaardstraat Ninove (Proeftuin Droogte)
- Fruitwater (Proeftuin Droogte)
- OP_PEIL (VLAIO LA traject): Opportuniteiten voor peilgestuurde drainage in Vlaanderen
- Turquoise(FWO-SBO): een interdisciplinair onderzoeksproject over het potentieel van blauwgroene strategieën voor klimaatadaptatie
- STURDI (NWO): Richting geïntegreerd zoetwaterbeheer via een centrale, regionale waterbank om vraag & aanbod, opslag en waterzuivering op elkaar af te stemmen
- Aquaconnect (NWO): Hergebruik van afvalwater en brak grondwater om zo meer water in reserve te hebben tijdens droge periodes in Nederland
- InnoFINs (FWO-SBO): Onderzoek naar innovatieve modellen om groen-blauwe oplossingen in Vlaamse steden te financieren
- PFAS-verwijdering uit industrieel afvalwater (TETRA-project)
- BETONWater (Restwater project) BEdrijventerrein TORhout-Noord Water voor irrigatie
- 3ST(Interreg North Sea): Speeding up Sustainability skills in Tourism

3 KENNISDELING EN ACTIVERING

Omschrijving: VITO Kennispunt Water beschouwt kennisdeling als een strategische hefboom voor waterinnovatie. Door inzichten, resultaten en praktijkervaringen breed te delen én stakeholders te activeren, stimuleren we de toepassing van innovatieve oplossingen. We organiseren en ondersteunen workshops, events en thematische sessies, ontwikkelen praktijkgerichte leidraden samen met eindgebruikers, en verspreiden kennis via onze eigen en externe communicatiekanalen. Zo versterken we samenwerking in het watersysteem en zorgen we dat waardevolle kennis niet op de plank blijft liggen, maar leidt tot actie en impact.

3.1 (Co)organisatie workshops en events

Hieronder vind je een overzicht van de belangrijkste initiatieven en evenementen waarbij VITO Kennispunt Water in 2025 betrokken was als organisator, moderator of actieve partner (exclusief de evenementen of webinars die plaatsvonden binnen een concrete projectcontext - zie boven).

- 04/02/2025 Symposium ecosysteemdiensten: organisatie workshop 'wetlands als katalysator voor een gezond en klimaatadaptief ecoysteem'.
- 17/02/2025 Deelname workshop opmaak peilbesluit Zwinnevaart-Isabellavaart
- 21/02/2025 Deelname waternetwerkdag CIW-platformen + deelname verschillende breakouts
- 28/02/2025 Deelname workshop Polders en Getijdenschelde: Klimaat en Ondergrond (ontwikkeling doorgrondkaart)
- 10/03/2025 Thema-avond 'PFAS uit industrieel afvalwater' @OC Roeselare
- 07/04/2025 Sustainable assessment of pharmaceuticals: Towards harmonization
- 07/05/2025 CI/B-IWA event "Collaborating on the Water Research and Innovation Agenda"
- 20/05/2025 Green deal duurzame zorg – netwerkevent (2 jaar GDDZ)
- 12/06/2025 Stakeholderoverleg (CIW, MINA-raad en Vleva) i.k.v. water resilience strategy
- 24/06/2025 Co-organisatie Circsyst wetland event
- 21/10/2025 webinar 'voorbereid op droogte'
- 07/11/2025 Webinar CIW-platform OO&I: Van kennis naar praktijk: de strijd tegen zorgwekkende stoffen (de case van de IJzer)
- 08/12/2025 Water Resilience Forum: Vlaamse booth
- 17/12/2025 Workshop ketenaanpak polluenten

Foto: 100 geïnteresseerden tekenen in voor de [thema-avond over PFAS](#) verwijderen uit industrieel afvalwater (20 maart in Roeselare).

3.2 Praktische leidraden: ontwikkeld vanuit noden, samen met gebruikers

Het reactief kader droogte en waterschaarste kan ertoe leiden dat voor een bepaalde regio tijdelijke maatregelen worden afgekondigd zoals een captatieverbod op waterlopen. Verschillende bedrijven en VOKA signaleerden aan ons dat ze niet weten hoe ze hiermee om moeten. De leidraad voor **het opmaken van een noodplan voor water** werd in 2025 doorvertaald naar een **prioriteringstool**: een Excelbestand waarin bedrijven kunnen aanduiden welke risico's in welke mate voor hun bedrijf relevant zijn. De tool maakt visueel duidelijk welke risico's eerst moeten worden aangepakt om voorbereid te zijn op waterschaarste.

r	Risico	Korte beschrijving	Risico aanwezig?	Hoe waarschijnlijk is het dat dit risico voorkomt?	Hoe groot is de impact van dit risico?	Prioriteiten
	Opbrengstverlies (korte termijn)	Direct, lokaal verlies (productieverlies, verminderde (gewas)kwaliteit, minder tewerkstelling).	ja	waarschijnlijk (50 - 75% kans)	matig	12
	Opbrengstverlies in de waardeketen (korte termijn)	Door minder productie, minder aankoop van goederen en diensten (negatieve impact op leveranciers) en verminderde levering (negatieve invloed op klanten).	neen			0
	Schade aan de infrastructuur	Bv. corrosie, slijtage, scheuren, overbekleding	neen			0
	Kost voor stilleggen en opstarten van de productie	Kost voor middelen, producten en grondstoffen die specifiek nodig zijn voor het stilleggen en opstarten (bv. reinigingsmiddelen) en opportuniteitskost (opbrengstverlies vermits minder productie tijdens opstart en stilleggen).	ja	uitzonderlijk (< 10% kans)	minimaal	2
	Opbrengstverlies (middellange termijn)	Lagere productiecapaciteit door infrastructuurschade (die niet onmiddellijk kan worden hersteld). Ook bij landbouw: bv. lagere opbrengst bij fruitbomen in jaren volaan of onwaterkort.	ja	mogelijk (20 - 50% kans)	verwaarloosbaar	3

Foto: screenshot uit de tool Noodplan bij waterschaarste.

3.3 Communicatie via eigen kanalen

Onze communicatie werd begin 2025 getekend door de rebranding van Vlakwa naar VITO Kennispunt Water. De nieuwe naam onder VITO-vlag werd maanden vooraf intern en extern voorbereid en aangekondigd, waardoor de communicatiekanalen en -uitingen vlot een nieuwe jas kregen [vanaf 21 januari 2025](#).

VITO Kennispunt Water verzond in 2025 een maandelijkse nieuwsbrief gefocust op innovatief waterbeheer, sinds eind januari ook in een nieuw format maar met de vertrouwde content. 2450 geëngageerde lezers vinden er wervende berichten die niet enkel informeren, maar vooral aanzetten tot actie. De nieuwsbrief geeft ook een overzicht van aankomende waterevents relevant voor de doelgroep.

Het gemiddelde openingspercentage ligt rond 27% met een doorklikpercentage van 36% - beide significant hoger dan de doorsnee B2B-nieuwsbrief. Die nieuwsberichten worden versterkt door een actief contentplan voor [LinkedIn](#) (2892 volgers), het socialemediaplatform bij uitstek voor professionele communicatie.

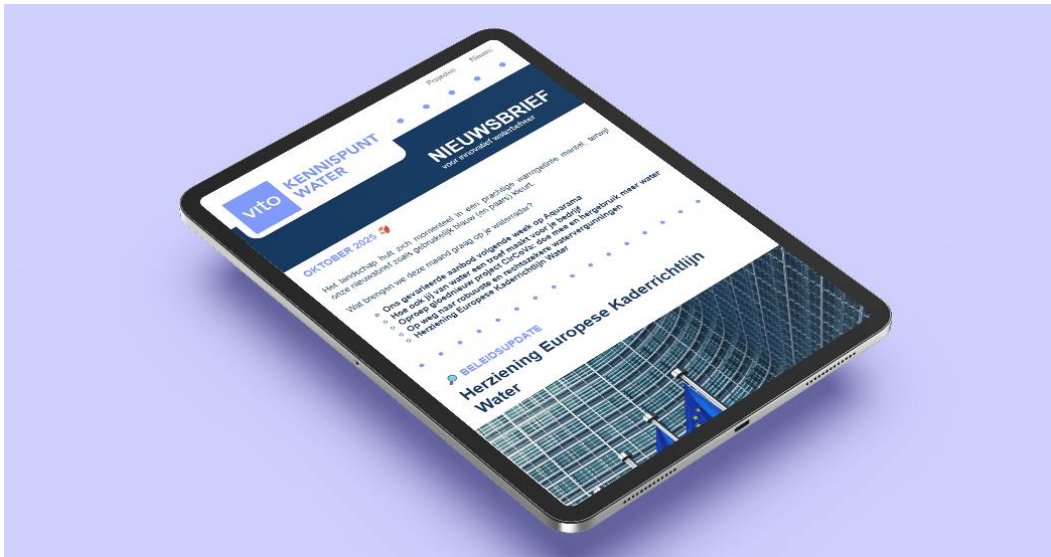

Foto: VITO Kennispunt Water nieuwsbrief voor innovatief waterbeheer in nieuwe format.

De centrale plek voor alle communicatie van VITO Kennispunt Water is de website. Die bundelt alle items waarnaar gelinkt wordt via socials, e-mail of pers.

3.4 Communicatie via externe kanalen

Door gezamenlijk over expertise te communiceren kun je meer impact hebben. Daarom werkt VITO Kennispunt Water vaak mee aan communicatie-acties van andere organisaties zoals publicaties, podcasts, interviews en events. Die activiteiten worden regelmatig opgepikt in de (vak)media. Zo verscheen VITO Kennispunt Water in 2025 in minimaal 26 persartikels.

Enkele voorbeelden van actieve deelname aan communicatie-acties van andere partijen:

- Sustafest podcast met Tomorrowland & STROOM. [Ontdek alles over duurzaam watergebruik op festivals.](#)
- Podcast rond duurzaam waterbeheer in de voedingsindustrie met Flanders' FOOD. [Water in de voedingsindustrie: luister, leer en doe mee! - Flanders' FOOD](#)
- Samenwerking met gemeente Grimbergen en provincie Vlaams-Brabant in event over duurzame bedrijventerreinen [Zet water aan het werk, het potentieel op bedrijventerreinen ligt klaar](#)
- Dag van de Wetenschap in Kortrijk, initiatief van Howest hogeschool met co-organisatie van UGent, Flanders Make, KU Leuven en VITO. [Dit was Dag van de Wetenschap 2025](#)
- Lid van de local expert group in Starts4Water met eerste vertoning van de kunstwerken [Havens in transformatie: kunst als katalysator voor systeemverandering](#)

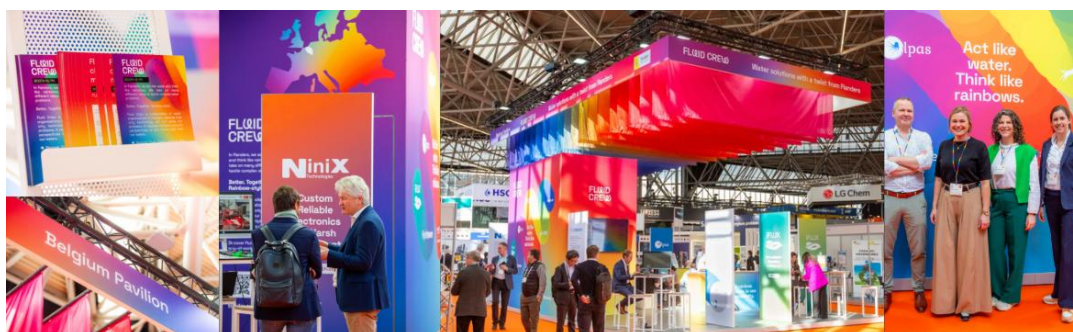
4 INTERNATIONALE ECONOMISCHE POSITIONERING VERSTERKEN

Omschrijving: Met zijn hoge bevolkingsdichtheid, intensieve landbouw, sterke industrialisatie en complexe ruimtelijke ordening is Vlaanderen een regio waar de druk op het watersysteem groot is. We worden geconfronteerd met een brede waaier aan wateruitdagingen: droogte, overstromingen, vervuilde waterlopen, lage grondwaterstanden en een hoge watervoetafdruk. Deze omstandigheden maken Vlaanderen een uitermate interessante proeftuin voor waterinnovaties. Wanneer oplossingen hier werken, kunnen ze als voorbeeld dienen voor andere regio's in Europa en daarbuiten. Die factoren hebben ervoor gezorgd dat we de voorbije jaren unieke expertise hebben opgebouwd, die we internationaal kunnen valoriseren.

Vlaanderen als innovatieve waterregio

We zetten in 2025 opnieuw in op het kenbaar maken van de Vlaamse kennis en kunde zowel binnen als buiten Vlaanderen. We brachten onze expertise en innovatieve oplossingen onder de aandacht via:

- Deelname aan belangrijke technologiebeurs [Aquatech Amsterdam 2025](#) met opvallend **Vlaams paviljoen**: VITO Kennispunt Water zette Vlaamse technologie-expertise in de verf samen met iFLUX, NiniX Technologies, Olpas, Hydroware en het Interregproject Schone Waterlopen.

Foto's: Vlaams paviljoen zet unieke expertise en samenwerkingen in de verf op Aquatech Amsterdam (11-14 maart 2025.)

- [Fluid Crew](#)-event (Fluid Forum) in Brussel met de Europese Water Resilience Strategy als hoofdlijn. Samen met de Fluid Crew leden en Flanders Investment and Trade schreef VITO Kennispunt Water een [nota](#) die kort en krachtig drie thema's uitlicht waar Vlaanderen uitblinkt op vlak van water.
- Vertegenwoordiging van Vlaanderen op het Water Resilience Forum in Brussel op 8 december 2025: samen met de Vlaamse Milieumaatschappij stelden we Vlaanderen voor als waterweerbare regio die haar fluide aanpak concreet maakt in regionale coalities ondersteund door de Blue Deal. [Bekijk de slides](#)

Water-Oriented Living Labs (WOLLS)

Water Europe heeft een atlas met living labs uitgebracht, hierin zijn [vier Vlaamse regio's en initiatieven opgenomen als Water-Oriented Living Labs \(WOLLS\)](#).

- Stad Mechelen
- Herk & Mombeek Living Lab
- Port of Antwerp-Bruges
- WaterClimateHub

Een **WOLL** is een praktijkgerichte omgeving waar innovatieve wateroplossingen worden getest en opgeschaald in een real-life setting, met actieve betrokkenheid van bedrijven, overheden, onderzoekers en burgers. De meerwaarde van een WOLL is dat die samenwerking stimuleert en innovatie versnelt met als doel duurzame oplossingen te realiseren die op grotere schaal kunnen worden uitgerold.

In 2025 hebben we vanuit het **Water4All-partnerschap** verdere stappen gezet om deze WOLLs te versterken en om bijkomende Vlaamse initiatieven op de voorgrond te zetten om sterker in te bedden in het Europese netwerk.

Complementariteit en samenwerking

We werken verder aan een gecoördineerde en complementaire aanpak, samen met:

- Fluid Crew: netwerk en merknaam waaronder de Vlaamse watersector zich verenigt. De kerngroep bestaat uit VITO Kennispunt Water, AquaFlanders, watercircle.be, VLARIO en de Vlaamse Overheid (VMM/CIW). Fluid Crew fungeert als uithangbord voor de Vlaamse expertise in het aanpakken van complexe wateruitdagingen en onderneemt gezamenlijke acties om Vlaanderen internationaal op de waterkaart te zetten.
- Flanders Investment & Trade (FIT): voor de ondersteuning van Vlaamse bedrijven bij internationale markttoetreding en export van wateroplossingen.

Vlaamse grensregio's

Water stopt niet aan de grens, dus we zetten in op regionale samenwerkingen en kennisdeling met onze buurlanden. De Vlaamse aanpak krijgt Nederlandse belangstelling, onder andere van de gemeente Terneuzen, die interesse had in hoe digital twins hun ingang vinden in het waterbeheer in Vlaanderen (voortvloeiend uit de werkgroep 'robuust waternetwerk Zeeuws-Vlaanderen'). De Nederlandse provincie Noord-Brabant wil dan weer waterschaarste aanpakken door te leren van de bedrijfsgerichte aanpak van VITO Kennispunt Water. Met de Eurometropoolregio is overleg om in een project te onderzoeken hoe kwalitatieve en kwantitatieve gegevens in het grensoverschrijdende netwerk van waterlopen geconnecteerd kunnen worden.

5 MANAGEMENT

5.1 Governance

Het Programmabureau neemt de governance waar van de werking van VITO Kennispunt Water in lijn met de opdracht uit het VITO-convenant. Bij het Programmabureau worden deze opdrachten neergelegd:

- Het beoordelen en goedkeuren van het jaarlijks actieprogramma van de VITO-opdracht 'Bedrijfsgerichte werking', met als doel een strategische en impactvolle aanpak te borgen.
- Het evalueren van de voortgang van de ondernomen acties, inclusief het identificeren van eventuele noden en knelpunten die aangepakt moeten worden om innovatie te versnellen.
- Het initiëren van nieuwe acties en maatregelen die gericht zijn op het versnellen van innovatie binnen het waterdomein, met oog voor zowel economische als maatschappelijke impact.
- Het voorbereiden van gerichte boodschappen en format van transparante communicatie over voortgang, resultaten en geplande acties.

Contactpersoon	Functie	Vertegenwoordiging
Leen Govaerts	Directeur Water en energietransitie - VITO	VITO
Carl Heyrman	Algemeen Directeur - Aquaflanders	Aquaflanders leden
Wendy Francken	Algemeen Directeur - Vlario	Vlario leden
Bart Van Eygen	Directeur Business Development en Innovatie - Aquafin	Aquafin
Willy Gils	General Manager - watercircle.be	watercircle.be leden
Bernard De Potter	Administrateur-generaal - VMM	CIW leden
Johan Hanssens	Secretaris-Generaal - WEWIS	WEWIS
Bart Candaele	Afdelingshoofd at Agentschap Innoveren & Ondernemen	VLAIO
Delphine Delouvroy	Afdelingsverantwoordelijke Juridisch en Internationaal Expertisecentrum	DKBUZA
Ivan Pelgrims	CEO - Evonik	VOKA leden
Piet Vanden Abeele (a.i.)	Adviseur Milieu, Energie, Klimaat Studiedienst bij UNIZO	UNIZO
Bart Naeyaert	Eerste Gedeputeerde - Provincie West-Vlaanderen	Lanbouw & regionale/provinciale context
Marijke Huysmans	Professor en vicedecaan - VUB	VLIR leden

Eind 2025 volgde Bart Van Eygen Marjolein Weemaes op als vertegenwoordiger van Aquafin.

Programmatorische werking

Vanuit een systemische blik op wateruitdagingen en gedeelde inzichten met het bedrijfsleven, werd met [Oona](#) een dynamische leeragenda voor een waterbewuste economie ontwikkeld. De leeragenda vormt voor VITO Kennispunt Water de kapstok voor de verdere uitbouw van een programmatorische en impactgerichte werking.

In 2025 kwam het programmabureau viermaal samen en nam het een sturende rol op in deze transitie. Onder begeleiding van het programmabureau werd een heldere structuur uitgewerkt rond vier prioritaire focusdomeinen:

- Ketenaanpak van pollutanten
- Beheerstrategieën van bodem- en watersystemen
- Koppelkansen op bedrijventerreinen
- Businessmodellen voor waterinvesteringen

De focusdomeinen spelen rechtstreeks in op de concrete uitdagingen van het bedrijfsleven. Dit resulteerde in een gedragen, [publiek beschikbaar actieplan](#) dat fungeert als open uitnodiging tot samenwerking en als richtinggevend kader voor gezamenlijke actie.

Huisvesting / Infrastructuur

In maart 2025 verhuisde VITO Kennispunt Water naar een kantoorruimte in de nieuwbouw van Flanders Make aan de Karel de Goedelaan te Kortrijk.

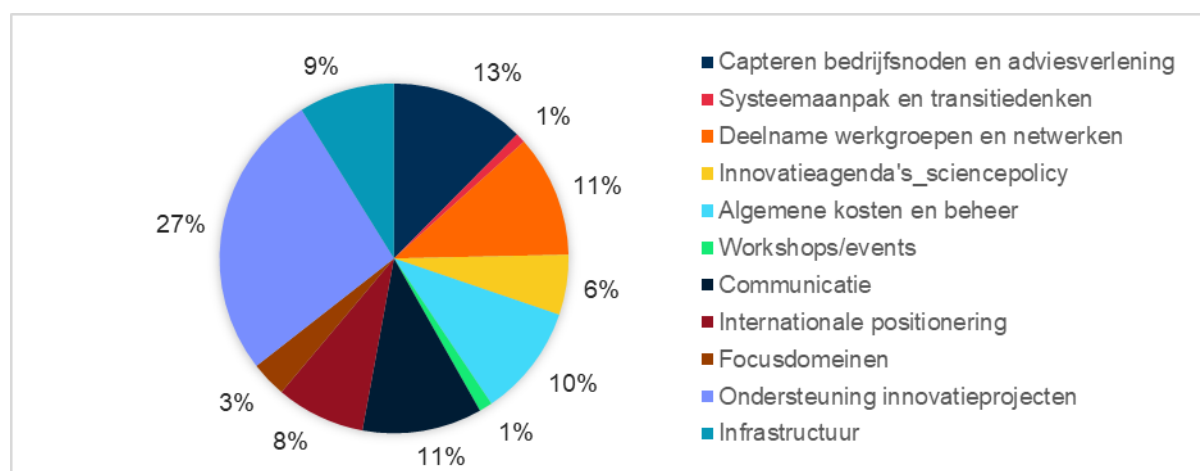
5.2 Dotatieallocatie

Voor de financiering van de taken omschreven in het actieprogramma 2025 werden volgende dotatiemiddelen vanuit de Vlaamse Overheid aangewend:

ACTIELIJN 2025	DOTATIEGEBRUIK
Capteren bedrijfsnoden en adviesverlening	129.847,14 €
Systeemaanpak en transitiedenken	9.544,88 €
Deelname werkgroepen en netwerken	117.720,22 €
Innovatieagenda's_Science policy	58.020,92 €
Algemene kosten en beheer	108.010,53 €
Workshops/events	12.790,54 €
Communicatie	115.813,51 €
Internationale positionering	86.010,49 €
Focusdomeine	34.435,44 €
Ondersteuning innovatieprojecten	277.973,68 €
Infrastructuur	92.594,42 €
Som	1.042.761,77 €

Onder de term *dotatiegebruik* verstaan we de netto kosten (personeels- en werkingskosten). Voor deelname aan gefinancierde projecten (EFRO, VLAIO, ...) is het dotatiegebruik het resultaat van de projectkosten min de inkomsten.

Volgens de VITO beheerovereenkomst is er een geoormerkte dotatie van 1 Mio Euro voor de werking van VITO Kennispunt Water. Het restbedrag van 2024 bedroeg € 47.040,16. Dit betekent dat het resterend positief saldo van € 4.278,39 overgedragen wordt naar 2026.

Figuur: Verdeling dotatiegebruik 2025 over de activiteiten (totaalbedrag 1.042.761,77 euro)

6 OUTRO

Het wereldwijde waterprobleem draait vandaag niet langer uitsluitend om schaarste, maar steeds meer om het verlies van bruikbaarheid. Volgens een recent rapport van de Verenigde Naties University zijn we in een staat van “[global water bankruptcy](#)” terechtgekomen. Dit verwijst naar een structurele toestand waarin maatschappijen en economieën hun waterkapitaal sneller uitputten dan natuurlijke systemen het kunnen aanvullen of herstellen. Dit gebeurt niet alleen door overonttrekking, maar ook door vervuiling: water is fysiek aanwezig, maar is chemisch, microbiologisch zodanig aangetast dat het niet langer inzetbaar is voor productie, landbouw, drinkwater of ecosysteemdiensten. Vervuiling is zo een stille maar krachtige versneller van waterbankroet.

Deze realiteit sluit nauw aan bij de bevindingen van het [Global Risks Report 2026](#) van het World Economic Forum, waarin klimaatextremen, waterschaarste en vervuiling worden benoemd als systeemrisico's die waardeketens verstoren, investeringsbeslissingen beïnvloeden en de concurrentiepositie van regio's en economieën bepalen. Waterkwaliteit en waterbeschikbaarheid zijn daarmee uitgegroeid tot strategische randvoorwaarden voor economische stabiliteit en handel.

Water evolueert in dat kader van een louter operationele input naar een strategische reserve, zoals ook benadrukt in de [Europese Water Resilience Strategy](#): een schaars, kwetsbaar en waardevol kapitaal dat bepalend is voor economische veerkracht en langetermijncompetitiviteit, ook voor Vlaamse bedrijven. Vlaanderen behoort immers tot de meest waterschaarse regio's van Europa. Zes droge zomers en twee ernstige overstromingen in de afgelopen acht jaar illustreren de toenemende klimaatdruk, terwijl hardnekkige problemen met waterkwaliteit de waterzekerheid verder ondergraven.

De [recente studie naar het economische belang van water in Vlaanderen](#) bevestigt dat water ook in 2026 een kwetsbare maar structurele voorwaarde blijft voor de Vlaamse economie. De vijftien sectoren met het hoogste waterverbruik zijn samen goed een kwart van de Vlaamse jobs en creëren meer dan 70 miljard euro aan bruto toegevoegde waarde.

In dit veranderende risicolandschap blijft VITO Kennispunt Water ook in 2026 het aanspreekpunt voor waterinnovatie bij bedrijven. De focus ligt op het doelgericht uitrollen en realiseren van acties binnen de vier prioritaire focusdomeinen. Door de inzichten, data en praktijkervaringen systematisch te verbinden en breed te delen, willen we concrete en meetbare impact realiseren.

Zo versterken we de concurrentiepositie van Vlaamse bedrijven en valoriseren we de opgebouwde Vlaamse expertise internationaal, met als ambitie Vlaanderen te positioneren als een toonaangevende regio voor waterinnovatie en waterweerbaarheid.

***We keep [connecting the drops](#),
building trust for a [water resilient economy](#).***

**vision on technology
for a better world**

